

Colecția

SOCIOLOGIE MEDICALĂ

EDITURA SODALITAS

2018

Evaluarea problemelor cu care se confruntă salariații, așteptările acestora în privința unor drepturi salariale și a disponibilității lor la acțiune

Coordonator:

Prof. univ. dr. Viorel Rotilă

Autori:

Laurențiu Lungu, Expert cercetări online

Celmare Lidia, Expert resurse umane

***Loredana Georgiana Andoniu, Expert resurse
umane***

Cuprins

Introducere.....	4
Precizări metodologice.....	4
Limite și condiții de reprezentativitate a eșantionului.....	6
Precizări privind conflictul de interese.....	6
Analiza rezultatelor cercetării	7
Date factuale	15
Concluzii	18
Anexă - Răspunsuri primite la întrebările deschise	19

Introducere

Subiectul acestei cercetări îl constituie evaluarea problemelor cu care se confruntă salariații, așteptările acestora în privința unor drepturi salariale și a disponibilității lor la acțiune.

Cercetarea a fost comandată de Federația „Solidaritatea Sanitară”, fiind desfășurată de Centrul de Cercetare și Dezvoltare Socială „Solidaritatea” (CCDSS), specializat în evaluări de acest tip având ca subiecți angajații din sectorul sanitar. Cercetarea face parte din **Strategia de acțiune bazată pe dovezi**, implementată de Federația „Solidaritatea Sanitară” din România.

Precizări metodologice

Cercetarea are la bază un chestionar de opinie adaptat consultării publice.¹ Chestionarul s-a adresat tuturor categoriilor de salariați din sănătate, invitația de completare a fost transmisă:

a) către **62.000** de lucrători din sectorul sanitar din toate regiunile țării, țintiți prin intermediul adreselor de e-mail (din baza de date a CCDSS). Această variantă de diseminare a chestionarelor apelează la persoane despre care știm cu certitudine că au calitatea de angajați ai sectorului sanitar. Aceste persoane au primit chestionarul pe e-mail împreună cu un cod unic de completare, având posibilitatea de a completa un singur chestionar. Au răspuns solicitării de completare a chestionarelor un număr de **1240** de salariați din sănătate.

b) Către toți salariații din Sănătate care utilizează rețeaua de socializare Facebook, prin aplicațiile specifice dezvoltate în cadrul acesteia. Au completat chestionarele pe această cale **292** de persoane care s-au declarat salariați din sănătate.

Precizăm că prima variantă (a) de distribuire este cea standard, ea oferind marea majoritatea a răspunsurilor. Varianta b) are predominant rolul de control, permițând totodată completarea limitelor variantei a).

Au răspuns la invitația de a completa chestionarul **2479** de salariați, **1532** dintre ei furnizând răspunsuri complete. Chestionarele cu răspunsuri incomplete au fost eliminate din prelucrarea finală, fiind reținute în studiul final un număr de 1532 chestionare.

Pentru verificarea variabilității răspunsurilor am efectuat următoarele analize comparative:

- Distribuția răspunsurilor la primele 20 de întrebări în baza de date cu chestionarele completate integral cu baza de date ce conține toate răspunsurile. Diferențele sunt sub 3%.
- Distribuția răspunsurilor la chestionarele pentru care invitația de participare a fost transmisă via e-mail vs. chestionarele completate în urma invitației transmise pe FB. Diferențele sunt sub 3%.

Selecția respondenților a fost una aleatorie, în funcție de dorința salariaților de a răspunde invitației de participare la cercetare. Nu am utilizat straturile specifice din baza de

¹ Chestionarul poate fi găsit [aici](#).

date (distribuția pe gen, categorie profesională, tipuri de unități etc.). Aplicarea chestionarelor s-a făcut în perioada **24 august -12 septembrie 2018**.

Repartiția subiecților pe județe:

Județul	Număr resp.	Procentaj
Alba (1)	24	1.57%
Arad (2)	13	0.85%
Argeș (3)	33	2.15%
Bacău (4)	38	2.48%
Bihor (5)	36	2.35%
Bistrița-Năsăud (6)	19	1.24%
Botoșani (7)	34	2.22%
Brașov (8)	34	2.22%
Brăila (9)	8	0.52%
București (10)	286	18.67%
Buzău (11)	24	1.57%
Caraș-Severin (12)	16	1.04%
Călărași (13)	15	0.98%
Cluj (14)	124	8.09%
Constanța (15)	55	3.59%
Covasna (16)	15	0.98%
Dâmbovița (17)	16	1.04%
Dolj (18)	31	2.02%
Galați (19)	102	6.66%
Giurgiu (20)	17	1.11%
Gorj (21)	15	0.98%

Harghita (22)	9	0.59%
Hunedoara (23)	32	2.09%
Ialomița (24)	8	0.52%
Iași (25)	109	7.11%
Ifov (26)	2	0.13%
Maramureș (27)	30	1.96%
Mehedinți (28)	8	0.52%
Mureș (29)	77	5.03%
Neamț (30)	31	2.02%
Olt (31)	10	0.65%
Prahova (32)	40	2.61%
Satu Mare (33)	15	0.98%
Sălaj (34)	8	0.52%
Sibiu (35)	30	1.96%
Suceava (36)	22	1.44%
Teleorman (37)	13	0.85%
Timiș (38)	62	4.05%
Tulcea (39)	8	0.52%
Vaslui (40)	35	2.28%
Vâlcea (41)	19	1.24%
Vrancea (42)	9	0.59%
Total	1532	100%

Distribuția respondenților pe categorii profesionale

Categoria profesională	Număr	Procentaj din total
medic	474	30.94%
asistent/ă medical/ă sau moașă	795	51.89%
personal TESA	75	4.90%
personal auxiliar sanitar	104	6.79%
alt personal medical	74	4.83%
muncitor	10	0.65%

Distribuția respondenților pe categorii profesionale evidențiază o supra-reprezentare a categoriei profesionale medici (determinată de disponibilitatea mai mare a acestei categorii profesionale de a răspunde la astfel de solicitări online) și o sub-reprezentare a categoriilor infirmiere, îngrijitoare și muncitori (pentru aceste categorii considerăm că evaluarea nu este suficient de relevantă). Din aceste motive cercetarea este reprezentativă doar pentru medici și

pentru asistentele medicale, pentru restul categoriilor profesionale ea având doar rol informativ.

Analiza datelor obținute prin intermediul aplicării chestionarelor a fost realizată prin intermediul programului IBM SPSS versiunea 20, fiind realizate atât grafice pentru fiecare întrebare, cât și corelații semnificative între itemii chestionarului.

Limite și condiții de reprezentativitate a eșantionului

Așa cum am precizat anterior, cercetarea are la bază un chestionar distribuit și completat online, nucleul de referință (cel care asigură garanția corelației respondenți-angajați din sectorul de sănătate) constituindu-l trimiterea invitațiilor de completare prin e-mail la salariații pe care-i avem în baza noastră de date. Pentru verificare, actualizarea continuă a bazei de date și sporul de diversitate în privința categoriilor profesionale din care fac parte respondenții (a se vedea precizările de mai jos), ea este dublată de aplicarea chestionarelor via FB, cu rol de martor în distribuția răspunsurilor.

Din punctul de vedere al reprezentativității ambele variante prezintă o limită specifică investigațiilor ce utilizează acest canal: variabilitatea utilizării acestor mijloace de comunicare în funcție de câteva criterii, cel mai important constituindu-l repartiția pe categorii profesionale.² Din această perspectivă, atât baza de date pe care o utilizăm pentru aplicarea chestionarelor prin invitațiile transmise via e-mail cât și cele completate prin invitația distribuită pe FB înregistrează o subreprezentare a altor categorii profesionale decât medicii și asistentele medicale. Cu alte cuvinte, cercetarea este reprezentativă doar pentru categoriile profesionale medici și asistente medicale, pentru restul categoriilor distribuția răspunsurilor având doar caracter informativ.

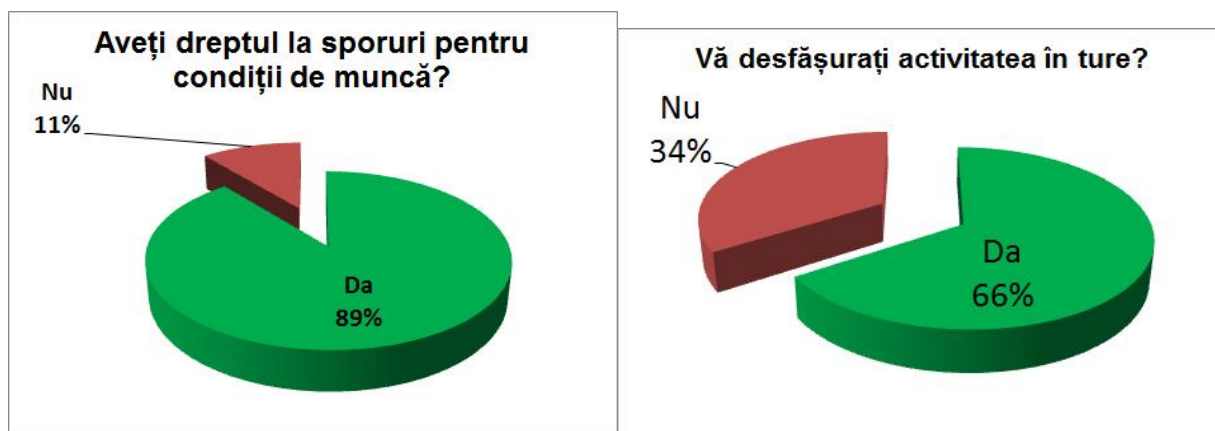
Precizări privind conflictul de interese

Cercetarea s-a desfășurat în cadrul Centrului de Cercetare și Dezvoltare Socială „Solidaritatea” (CCDSS), instituție cu caracter autonom finanțată de Federația „Solidaritatea Sanitară” din România. Autorii au calitatea de angajați ai CCDSS/FSSR. Pentru a evita în cea mai mare măsură posibilă efectul biasului ideologic, finanțarea cercetărilor este realizată pe bază de programe multi-anuale, lipsind legătura directă dintre rezultatele cercetărilor și nivelul de recompensă. De asemenea, autorii au recurs la o prezentare analitică a informațiilor obținute, lăsând la îndemâna cititorilor încercările de a le interpreta în mod obiectiv.

² Cercetările desfășurate în ultimii ani au indicat o modificare lentă a acestei situații, caracterizată prin creșterea numărului de răspunsuri (și a persoanelor din baza noastră de date) oferite de alte categorii de personal decât medicii și asistentele medicale.

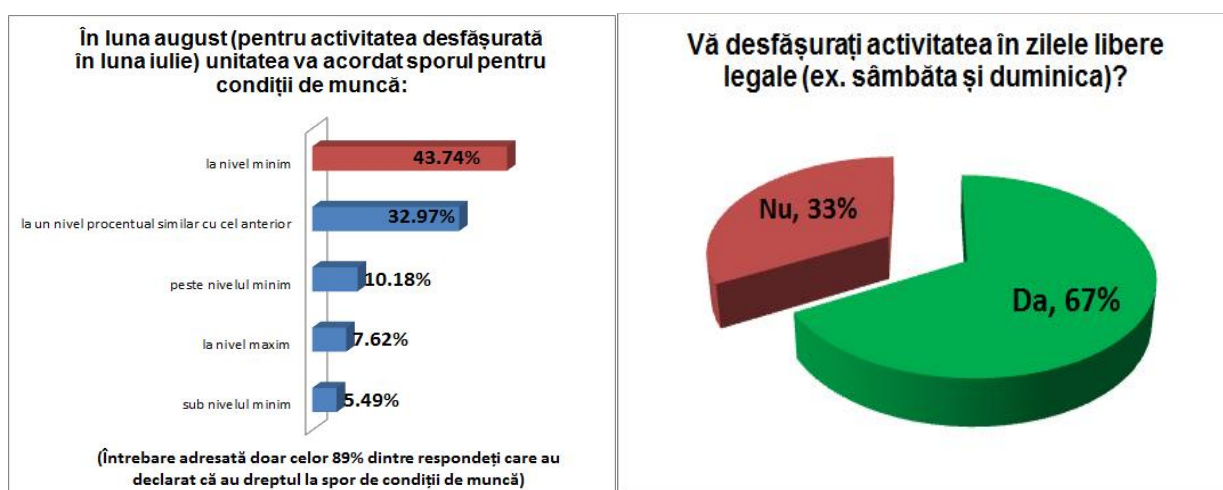
Analiza rezultatelor cercetării

Situație

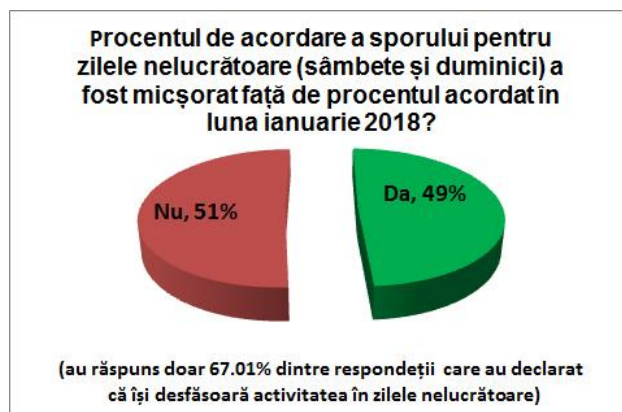

În proporție de 89%, respondenții au declarat că au dreptul la sporuri pentru condiții de muncă, iar dintre aceștia, 43,74% primesc acest spor la nivel minim, existând și situații în care sporul pentru condiții de muncă este acordat sub nivelul minim, cu încălcarea legii, respectiv pentru 5,49% dintre cei chestionați.

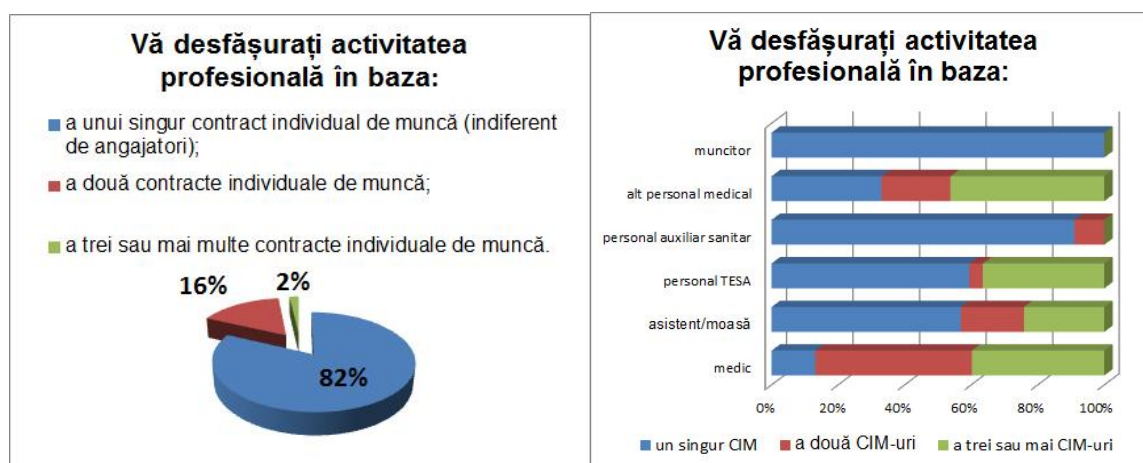
Pe lângă proporția destul de mare a celor care primesc acest spor la nivel minim, faptul că doar 7,62% dintre respondenți beneficiază de nivelul maxim al sporului, indică efectul dezastruos al limitei de 30% și constrângerile bugetare la care sunt supuse unitățile sanitare în gestionarea sumelor disponibile pentru sporurile pentru condiții de muncă.

Majoritatea celor chestionați își desfășoară activitatea în ture (66%) și în zilele de sâmbătă și duminică (67%).

Putem constata că pe seama sporului pentru zilele nelucrătoare unele unități sanitare au acordat sporul pentru condiții de muncă, întrucât jumătate din respondenții care lucrează în zilele nelucrătoare au declarat că procentul acestui tip de spor a fost micșorat față de procentul acordat în luna ianuarie 2018, aceasta fiind una din modalitățile prin care unitățile au reușit să facă față constrângerilor bugetare.

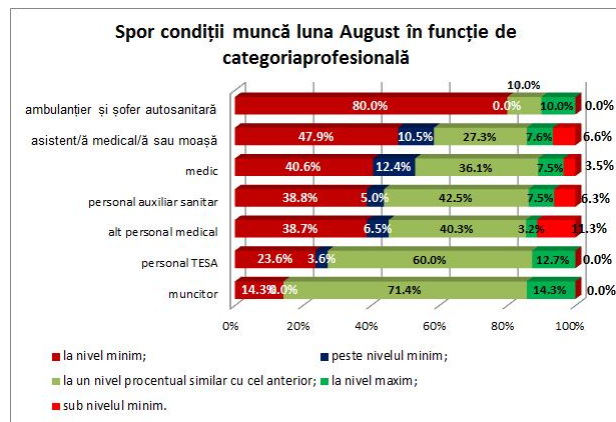

Cei mai mulți dintre respondenți își desfășoară activitatea în baza unui singur contract individual de muncă (82%), doar 2% dintre aceștia având trei sau mai multe contracte individuale de muncă.

În funcție de categoria profesională, așa cum era de așteptat, cei mai numeroși respondenți care își desfășoară activitatea în baza a trei sau mai multe contracte individuale de muncă sunt medicii și celelalte categorii de personal medical.

De remarcat că în cazul medicilor, doar o mică parte a acestora, până la 15%, au un singur contract individual de muncă, majoritatea dintre aceștia având două sau multe contracte individuale de muncă, la polul opus fiind muncitorii și personalul auxiliar care în majoritate își desfășoară activitatea în baza unui singur contract individual de muncă.

De asemenea, celelalte categorii de personal medical își desfășoară activitatea în majoritatea lor în baza a cel puțin două contracte individuale de muncă, similar medicilor.

În privința nivelului sporului pentru condiții de muncă, se poate constata că nivelul minim este acordat în principal categoriilor profesionale care au beneficiat de majorarea salariilor de bază din luna martie 2018, respectiv medicii, asistentele medicale și ambulanțierii.

Majoritatea celorlalte categorii profesionale au primit un spor de condiții de muncă peste nivelul minim sau la un nivel procentual similar cu cel anterior, măsură necesară pentru a evita scăderi ale veniturilor nete. Cu toate acestea, 6,3% respondenții care fac parte din categoria personalului auxiliar și 11,3% în cazul altui personal medical au declarat că primesc sporul pentru condiții de muncă sub nivelul minim prevăzut în regulamentul de sporuri.

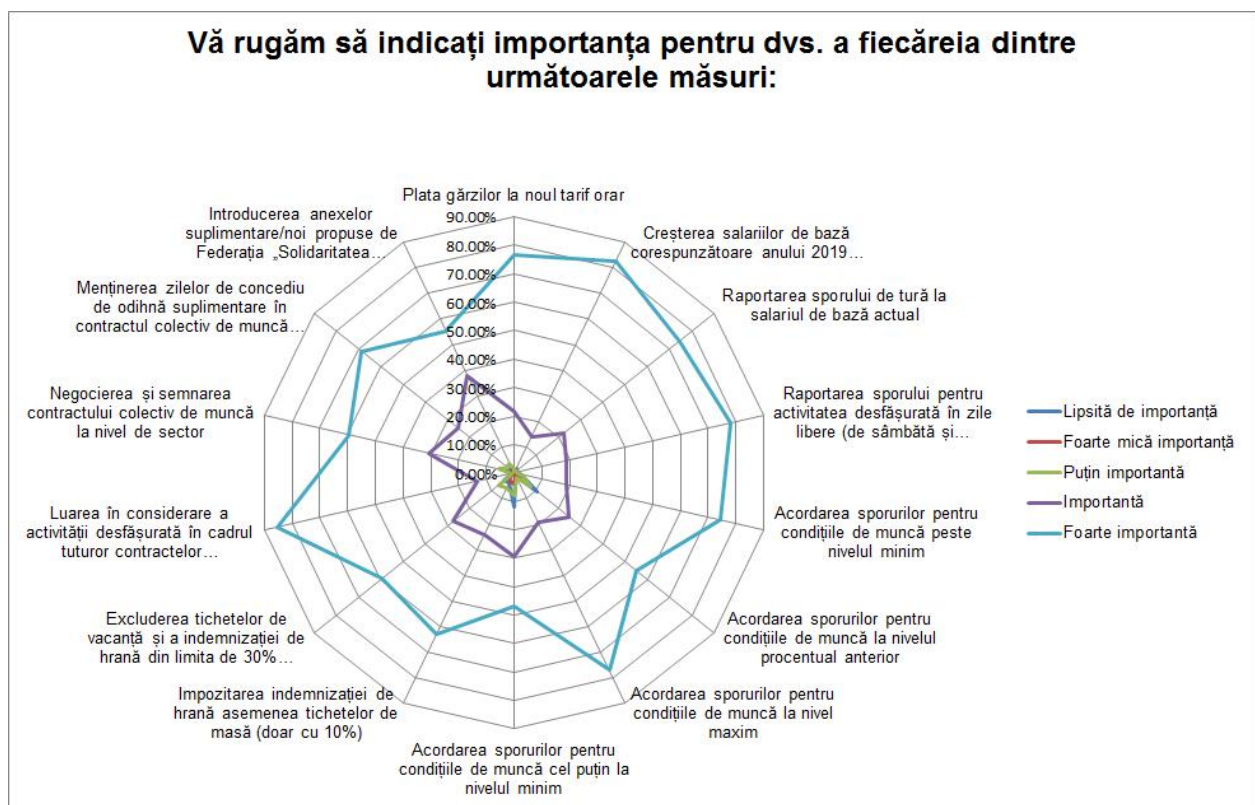
**Vă rugăm să indicați importanța pentru dvs. a
fiecăreia dintre următoarele măsuri:**

	Lipsită de importanță	Foarte mică importanță	Puțin importantă	Importantă	Foarte importantă
■ Plata gărzilor la noul tarif orar	0.29%	0.00%	1.43%	21.49%	76.79%
■ Creșterea salariilor de bază corespunzătoare anului 2019 începând cu 1 ianuarie 2019	1.60%	1.20%	0.40%	14.00%	82.80%
■ Raportarea sporului de tură la salariul de bază actual	1.43%	1.00%	1.15%	22.24%	74.18%
■ Raportarea sporului pentru activitatea desfășurată în zile libere (de sâmbătă și duminică) la salariul de bază actual	1.41%	0.71%	1.13%	18.76%	78.00%
■ Acordarea sporurilor pentru condițiile de muncă peste nivelul minim	2.83%	0.89%	2.98%	18.90%	74.40%
■ Acordarea sporurilor pentru condițiile de muncă la nivelul procentual anterior	10.60%	1.97%	7.40%	24.91%	55.12%
■ Acordarea sporurilor pentru condițiile de muncă la nivel maxim	0.86%	0.86%	1.73%	19.48%	77.07%
■ Acordarea sporurilor pentru condițiile de muncă cel puțin la nivelul minim	12.00%	4.00%	8.00%	29.33%	46.67%
■ Impozitarea indemnizației de hrană asemenea tichetelor de masă (doar cu 10%)	3.72%	3.52%	5.68%	24.09%	62.99%
■ Excluderea tichetelor de vacanță și a indemnizației de hrană din limita de 30% aferentă sporurilor	4.31%	2.48%	6.72%	27.22%	59.27%
■ Luarea în considerare a activității desfășurate în cadrul tuturor contractelor individuale de muncă la stabilirea stagiului de cotizare aferent pensiilor	0.36%	0.00%	0.72%	13.36%	85.56%
■ Negocierea și semnarea contractului colectiv de muncă la nivel de sector	2.74%	1.24%	5.68%	30.68%	59.66%
■ Menținerea zilelor de concediu de odihnă suplimentare în contractul colectiv de muncă la nivel de sector	1.70%	1.31%	3.33%	25.26%	68.41%
■ Introducerea anexelor suplimentare/noi propuse de Federația „Solidaritatea Sanitară” în contractul colectiv de muncă la nivel de sector	2.15%	1.11%	3.66%	37.66%	55.42%

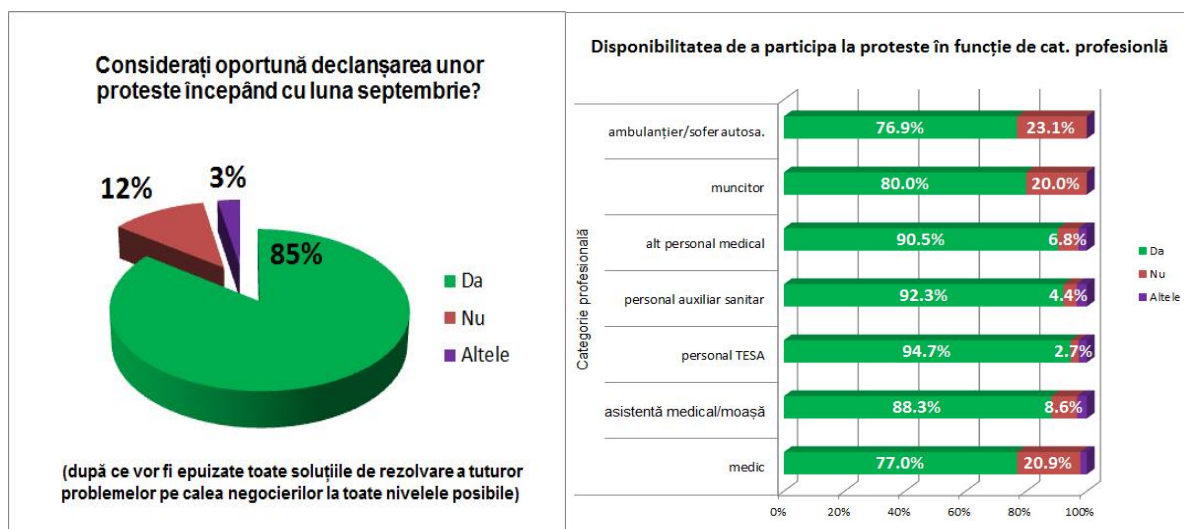
Pentru cei 18% dintre respondenții care își desfășoară activitatea în baza unui sau mai multor contracte individuale de muncă, luarea în considerare a tuturor contractelor de muncă la stabilirea stagiului de cotizare aferent pensiilor este o măsură foarte importantă, 85,56% dintre aceștia exprimându-și opinia în acest sens.

Creșterea salariilor de bază aferente anului 2019 de la 1 ianuarie 2019 este o măsură foarte importantă pentru categoriile de personal care se află în această situație, așa cum era de așteptat.

Majoritatea respondenților sunt în favoarea introducerii anexelor suplimentare propuse de Federația Solidaritatea Sanitară la Contractul colectiv de muncă la nivel de sector și consideră negocierea și semnarea acestuia o măsură foarte importantă.

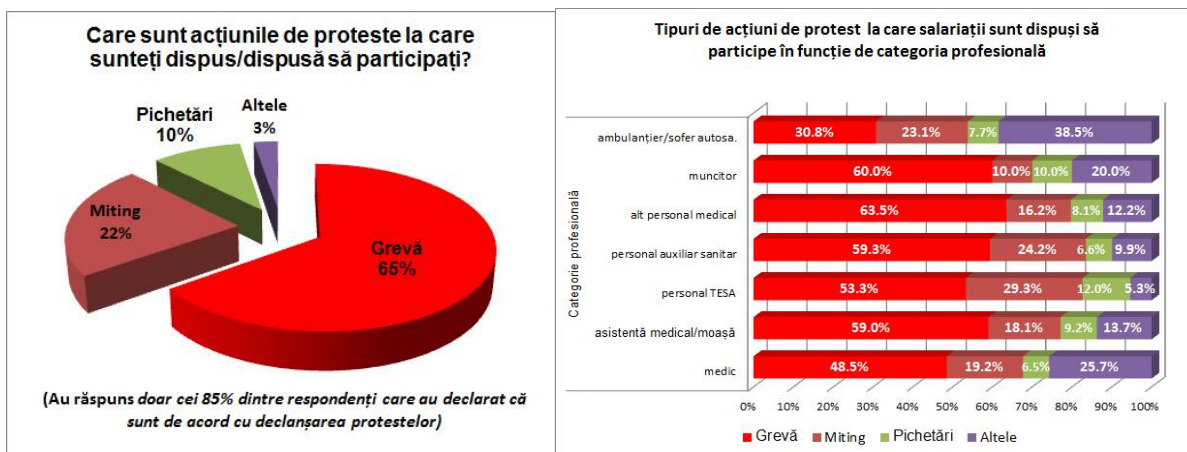
Disponibilitatea de a participa la proteste a salariaților din Sănătate

Având în vedere faptul că la ora actuală negocierile la contractul colectiv de muncă la nivel de sector nu sunt finalizate, nu reprezintă o surpriză faptul că 85% dintre respondenți consideră oportună organizarea acțiunilor de protest, dacă negocierile nu ajung la o formă agreată de către salariați. Disponibilitatea în funcție de categoria profesională este cea mai ridicată în rândul personalului TESA și a celui auxiliar, așa cum era de așteptat, ca urmare a faptului că aceștia nu au beneficiat de majorările salariale de la 1 martie.

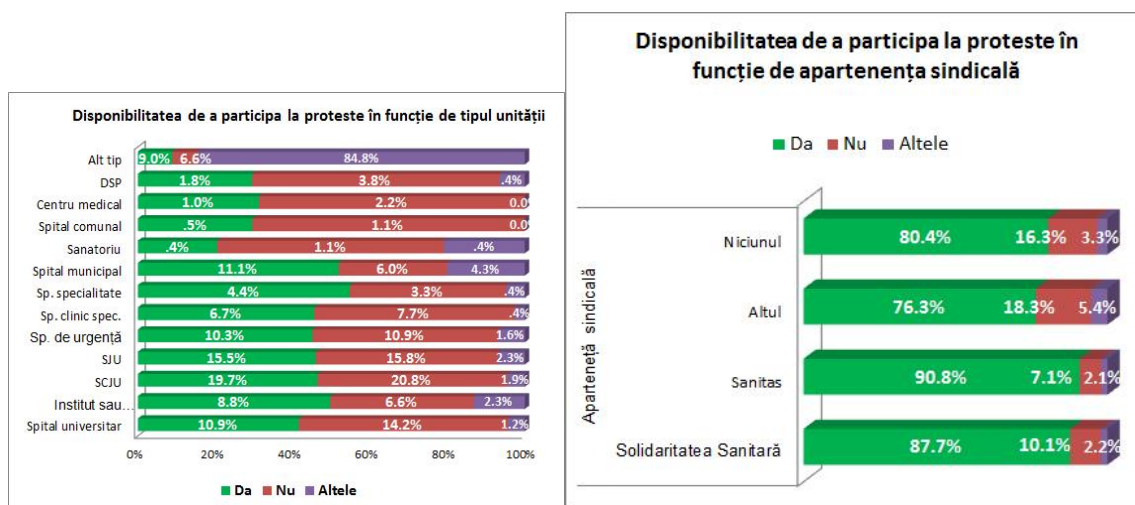
Practicile diferite la nivelul unităților sanitare în aplicarea regulamentului de sporuri, ca urmare a constrângerilor bugetare datorate introducerii limitei de 30% prin legea salarizării, au condus de asemenea la nemulțumiri în rândul tuturor salariaților, indiferent dacă o parte dintre aceștia se află printre beneficiarii majorărilor salariale din luna martie 2018.

Evident, acestora li se adaugă nemulțumiri legate de modul de impozitare a indemnizației de hrană, diminuarea sporului pentru sâmbete și duminici, neacordarea voucherelor de vacanță tuturor salariaților din unitățile sanitare, etc.

Dintre respondenții care s-au declarat în favoarea declanșării unor acțiuni de protest, majoritatea (65%) și-au arătat disponibilitatea pentru declanșarea grevei. Din perspectiva categoriei profesionale căreia îi aparțin, în topul preferințelor fiecărei categorii se află, de asemenea, greva, cu excepția ambulanțierilor/șoferilor de autosanitară, care preponderent preferă alte tipuri de acțiuni de protest.

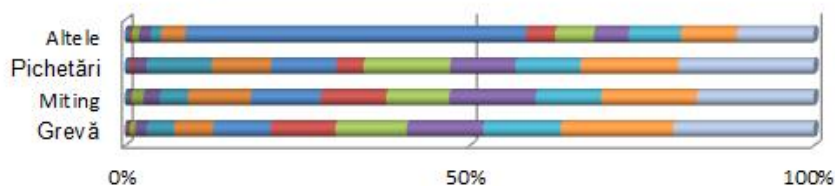
Mitingul este al doilea tip de acțiune de protest pentru care au optat respondenții, în proporție de 22%.

La nivelul spitalelor clinice județene de urgență și a spitalelor județene de urgență s-a înregistrat cea mai mare disponibilitate pentru proteste, în timp ce, analizând în funcție de apartenența sindicală a respondenților, cei mai mulți dintre aceștia care s-au arătat disponibili sunt membri Sanitas (90,8%), fiind urmați de membrii Solidaritatea Sanitară (87,7%).

Tipul de acțiuni de protest în funcție de tipul unității

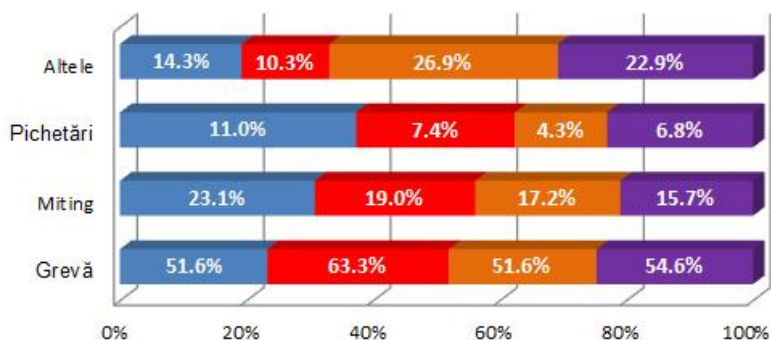
(Au răspuns doar cei 85% dintre respondenți care au declarat că sunt de acord cu declanșarea protestelor)

	Grevă	Miting	Pichetări	Alte le
Sanatoriu	.2%	.7%	.8%	.6%
Spital comunal	.5%	.3%	.8%	.4%
Centru medical	.8%	1.7%	0.0%	1.0%
DSP	1.6%	2.4%	1.6%	1.7%
Sp. specialitate	4.0%	4.1%	9.4%	1.5%
Sp. clinic spec.	5.6%	9.2%	8.7%	3.6%
Alt tip	8.4%	10.2%	9.4%	49.5%
Institut sau clinică	9.4%	9.5%	3.9%	4.2%
Sp. de urgență	10.4%	9.2%	12.6%	5.7%
Spital municipal	11.1%	12.5%	9.4%	5.0%
Spital universitar	11.3%	9.5%	9.4%	7.5%
SJU	16.4%	13.9%	14.2%	8.2%
SCJU	20.4%	16.9%	19.7%	11.1%

Preferința pentru un tip de acțiune de protest sau alta, în funcție de tipul unității în care își desfășoară activitatea respondenții care s-au declarat în favoarea organizării protestelor, este redată în detaliu în graficul de mai sus.

Tipul de acțiuni la care sunt dispuși salariații să participe în funcție de apartenența sindicală

	Grevă	Miting	Pichetări	Alte le
Solidaritatea Sanitară!	51.6%	23.1%	11.0%	14.3%
Sanitas	63.3%	19.0%	7.4%	10.3%
Altul	51.6%	17.2%	4.3%	26.9%
Niciunul	54.6%	15.7%	6.8%	22.9%

În funcție de apartenența sindicală, cei mai mulți respondenți dispuși să participe la grevă sunt membri Sanitas (63,3% dintre aceștia), urmați de cei care au declarat că nu fac parte din nici un sindicat (54,6% dintre aceștia).

Majoritatea respondenților membri Solidaritatea Sanitară (51,6%) sunt dispuși să participe la grevă, iar 23,1% dintre aceștia preferă organizarea unui miting.

Date factuale

Majoritatea respondenților au vârsta cuprinsă în intervalul 35 – 54 ani, au fie studii postliceale (40,92%), fie studii superioare (27,72% au studii universitare și 25,28% studii postuniversitare).

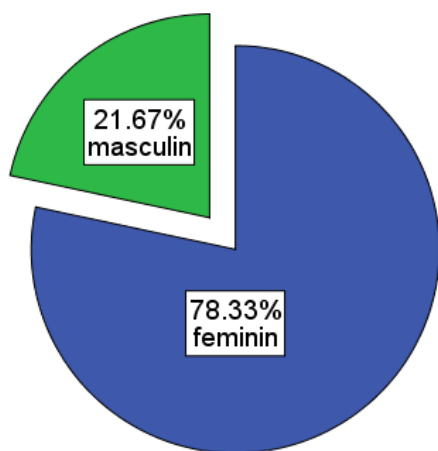
Preponderent aceștia dețin funcții de execuție (92,17%) și sunt femei (78,33%), având domiciliul în mediul urban (86,81%).

Categoria profesională din care fac parte majoritatea respondenților este cea de Asistent medical/ moașă (51,89%), fiind urmați de către cei care dețin funcții de medic (30,94%).

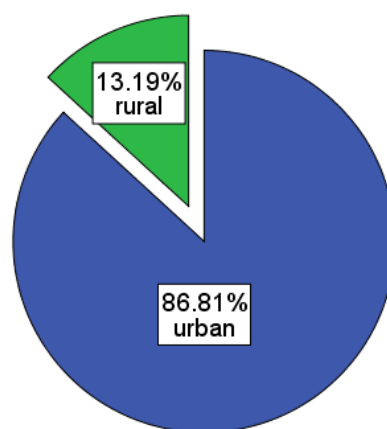
Majoritatea celor chestionați au un venit lunar cuprins între 500 și 1000 de euro (45,37%) și o vechime în muncă între 20 și 30 de ani (33,62%), fiind urmați de către cei cu o vechime cuprinsă în intervalul 10 – 20 de ani (29,96%).

În privința apartenenței sindicale, cei mai mulți respondenți sunt membrii sindicatelor Solidaritatea Sanitară (35,57%), fiind urmați de cei care nu fac parte din niciun sindicat (33,62%) și cei ai sindicatelor Sanitas (24,74%).

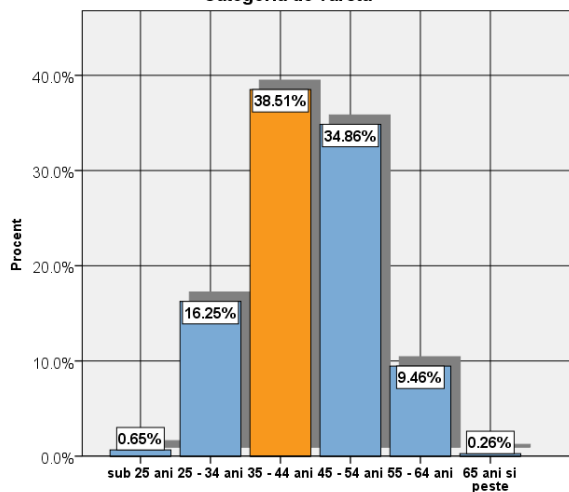
Genul

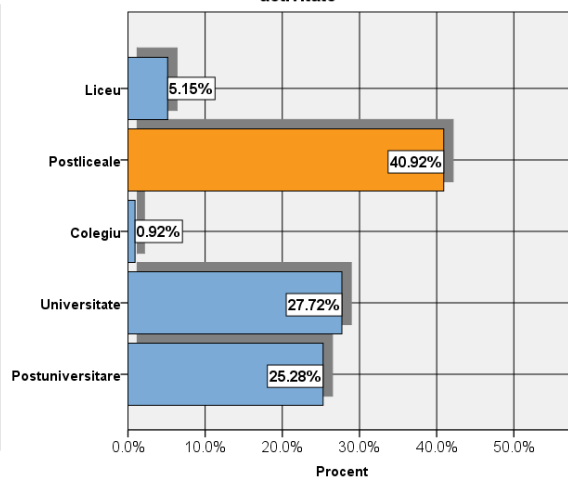
Domiciliul în mediul:

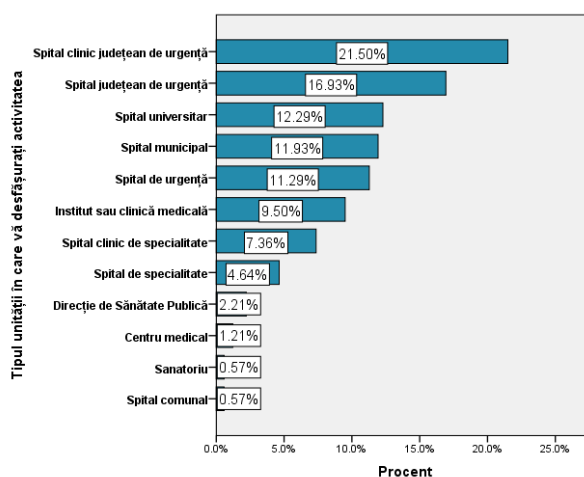
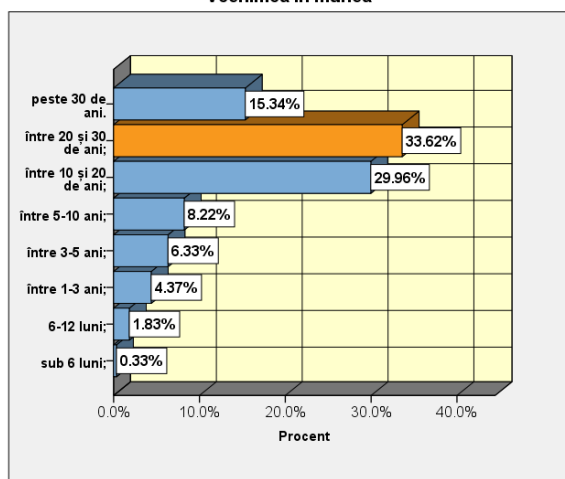
Categoria de vârstă

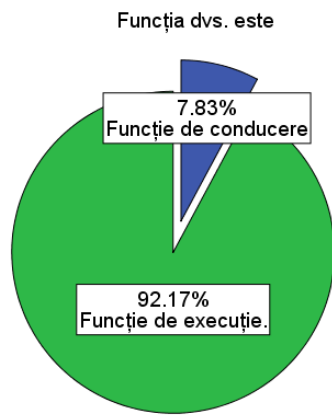
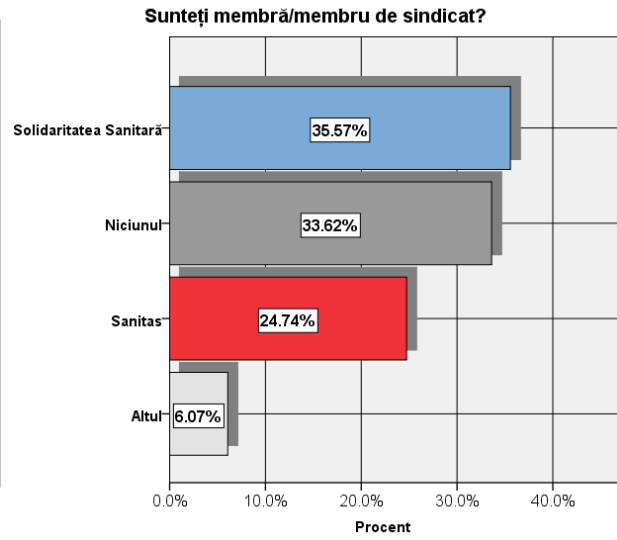
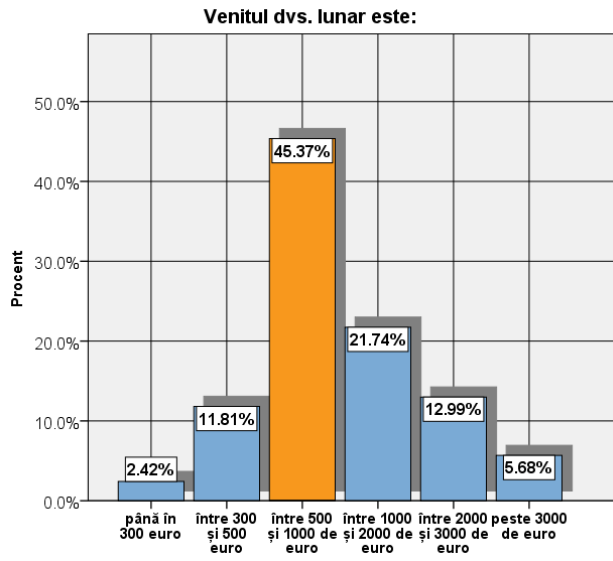

Ultima formă de învățământ absolvită în domeniul dvs. de activitate

Vechimea în muncă

Concluzii

Anexă - Răspunsuri primite la întrebările deschise³

Considerați oportună declanșarea unor proteste începând cu luna septembrie, după ce vor fi epuizate toate soluțiile de rezolvare a tuturor problemelor pe calea negocierilor la toate nivelele posibile? [ALTELE]

- *Doar in cazul in care se va face ceva si pt infirmiere..nu doar pt asistenti...daca s-a echivalat moasa cu sora medicala si asistenta de ce nu se echivaleaza si infirmiera cu ingrijitoarea avand in vedere ca presteaza exact aceeaasi munca,dar cu un salar mai mic??*
- *negocieri*
- *Nu stiu*
- *Negociere*
- *Greva generala*
- *Nu sunt sigură că protestul este o soluție, pe mine cel puțin cel mai mult mă deranjează alte inechitati!*
- *greva japoneza*
- *Avand in vedere ca salariile din sectorul sanitar au crescut considerabil, si ca intr-un viitor apropiat nu vor mai putea fi sustenabile, ar fi de bun simt sa ne oprim aici. Lucrez si in sistemul de stat si in cel privat. Este strigator la cer discrepanta salariala dintre cele 2 sisteme. De aceea. intai de toate ar trebui sa primeze bunul simt, o gandire de ansamblu ajutandu-ne sa recunoastem ca acesti bani provin din sistemul privat, fara de care sistemul bugetar ar fi ca si inexistent. Numai uitandu-ne la indicele ROBOR ne-ar pune pe ganduri economia romaneasca. Cu ho si jos guvernul nu se rezolva nimic.*
- *Protestele nu sunt luate in seama. Trebuie gasite cai legislative*
- *Ar fi oportun pentru septembrie-octombrie în măsura în care vor trebui prinse în bugetul pe 2019 eventualele câștiguri negociate.*
- *Câștigarea respectării drepturilor în instanță.*
- *Pentru unitatea in care eu lucrez nu va conta..pentru ca managerul e Dumnezeu. Taie si ameninta!*
- *Doresc cea ce vor majoritate sindicalistilor Solidaritatea*
- *Am salariul mai mic incepand cu 01.01.2018*
- *Nu vreau sa ma gazeze "jabdarmii"!*
- *Medicii nu vor putea face niciodata greva adevarata. Faptul ca se pleaca din tara e relevant. Trebuie schimbata prezentarea in mass media a medicului pentru a atrage populatia in sprijinul medicului.*
- *Negocieri*
- *Trebuie sa se aduca si salariile personalului auxiliar,cele din 2022,inca din acest an.Cred ca ar fi corect asa.*
- *DA, INSA AR FI FOARTE IMPORTANT SA SE RESPECTE CEEA CE SE PROMITE. DE CE TICHETELE DE VACANTA NU SE ACORDA LA TOATE UNITATILE SANITARE?*
- *Nu cred ca se mai poate schimba ceva...interesele liderilor Sanitas au fost superioare intereselor masei largi a salariaților din sectorul sanitar. Totul este subordonat politicului.*
- *Doar dacă discuțiile esuează*
- *Depinde pentru ce protestăm.*
- *Nu.Nu se vor obtine concesiile suplimentare*
- *Necesar, dar nu e momentul, cel puțin, nu încă.*

³ Din motivele amintite în cadrul Precizărilor privind conflictul de interese, publicăm răspunsurile primite la întrebările deschise exact așa cum ne-au fost acordate, integral și fără prelucrări.

